II

(Akty přijaté na základě Smlouvy o ES a Smlouvy o Euratomu, jejichž uveřejnění není povinné)

DOPORUČENÍ

RADA

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 14. května 2008

o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Společenství (2008–2010)

(2008/390/ES)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 99 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na doporučení Komise,

s ohledem na jednání v Evropské radě ve dnech 13. a 14. března 2008,

vzhledem k tomu, že Evropský parlament přijal usnesení k doporučení Komise,

DOPORUČUJE:

ODDÍL A

MAKROEKONOMICKÉ POLITIKY PRO RŮST A ZAMĚSTNANOST

A.1 ***Makroekonomické politiky vytvářející podmínky pro vyšší růst a zaměstnanost***

Zajištění hospodářské stability za účelem zvýšení zaměstnanosti a růstového potenciálu

Zdravé makroekonomické politiky a strukturální reformy týkající se trhu výrobků, práce a kapitálu jsou důležitým faktorem podpory dobře vyváženého hospodářského růstu a plného využití růstového potenciálu. Měnová politika může přispět svým zaměřením na cenovou stabilitu a – aniž by byl dotčen tento cíl – podporou jiných obecných hospodářských politik, pokud jde o růst a zaměstnanost. Pro nové členské státy bude důležité, aby měnová politika a politika směnných kurzů přispívala k dosažení konvergence. Režimy směnných kurzů představují důležitou součást celkového rámce hospodářské a měnové politiky a měly by být zaměřeny na dosažení reálné a udržitelné nominální konvergence. Uvedené snahy by měly být podpořeny účastí v ERM II v odpovídající fázi po přistoupení.

Zajištění zdravé rozpočtové situace umožní plné a symetrické působení automatických rozpočtových stabilizátorů během daného hospodářského cyklu s cílem zajistit stabilizaci produkce na úrovni potenciálu. Ty členské státy, které již dosáhly zdravé rozpočtové situace, mají před sebou úkol tento stav udržet. Pro ostatní členské státy je zásadní, aby přijaly veškerá nezbytná nápravná opatření pro dosažení svých střednědobých rozpočtových cílů, a to zejména dochází-li ke zlepšování hospodářských podmínek, a vyhnuly se tak procyklickým politikám a dostaly se do situace, která zajistí dostatečný prostor pro plné působení automatických stabilizátorů v průběhu daného cyklu, dříve než dojde k dalšímu hospodářskému oslabení. V souladu se zprávou o reformě Paktu o stabilitě a růstu, kterou Evropská rada schválila dne 22. března 2005, by zejména měly členské státy eurozóny a systému ERM II, které dosud nedosáhly svých střednědobých rozpočtových cílů, dosáhnout ročního přizpůsobení ve výši 0,5 % HDP jako referenční hodnoty v cyklicky očištěném vyjádření a bez jednorázových a jiných dočasných opatření.

Střednědobé cíle jednotlivých členských států se liší v závislosti na rozdílných hospodářských a rozpočtových situacích a jejich vývoji. V souladu s reformou Paktu o stabilitě a růstu z roku 2005 budou střednědobé cíle přezkoumány s cílem lépe zohlednit fiskální zátěž vyplývající ze stárnutí obyvatelstva. Užitečným doplňkem paktu, který podpoří jeho cíle, může být navíc, opět v souladu s reformou v roce 2005, zavedení nebo posílení vnitrostátních fiskálních pravidel a institucí, včetně mechanismů sledování.

Dalším úkolem makroekonomické politiky v některých členských státech je fungovat v prostředí, kde dochází k rychlému snižování rozdílu v hospodářské úrovni, které je v různé míře doprovázeno vnějšími schodky, rychlým růstem objemu úvěrů a prohlubováním finančního sektoru. Pro zvládnutí vnější a vnitřní nerovnováhy je nezbytná fiskální zdrženlivost, účinný finanční dohled a podpora konkurenceschopnosti. Obezřetná fiskální politika je jedním z důležitých způsobů, jak udržet vnější schodky v rozmezí, v němž lze zajistit zdravé vnější financování. Vedle přínosů pro zdravý stav rozpočtu může fiskální zdrženlivost také omezit riziko přílišného růstu domácí poptávky, který by přinášel stále vyšší inflaci a výskyt makrofinančních rizik, jež by mohla vyvolat výkyvy reálných směnných kurzů a dlouhodobou ztrátu konkurenceschopnosti. Strukturální reformy a vhodná koordinace politik hrají zásadní úlohu při napomáhání národním hospodářstvím zvládat možný nepříznivý vývoj v globální ekonomice.

Hlavní směr č. 1 – Zajistit hospodářskou stabilitu pro udržitelný růst

1) V souladu s Paktem o stabilitě a růstu by členské státy měly dodržovat své střednědobé rozpočtové cíle. Nebylo-li tohoto cíle dosud dosaženo, měly by členské státy přijmout veškerá nezbytná nápravná opatření pro jeho dosažení. Členské státy by se měly vyhnout procyklickým fiskálním politikám. Vedle toho je nezbytné, aby členské státy s nadměrným schodkem přijaly účinná opatření pro zajištění jeho neprodlené nápravy.

2) Členské státy vykazující schodky běžného účtu, u nichž existuje nebezpečí, že jejich stav je neudržitelný, by se o nápravu těchto schodků měly snažit prováděním strukturálních reforem, které oživí vnější konkurenceschopnost, a případně by k jejich nápravě měly přispívat pomocí fiskálních politik. Viz též integrovaný hlavní směr „Přispívat k dynamickému a řádnému fungování hospodářské a měnové unie“ (č. 6).

Zajistit hospodářskou a fiskální udržitelnost jako základ pro zvýšení zaměstnanosti

Bez změn politik a obecněji změn chování představuje stárnutí obyvatelstva Evropy rizika pro dlouhodobou udržitelnost hospodářství Evropské unie v souvislosti s nižším růstem potenciálního produktu na obyvatele v důsledku poklesu podílu osob v produktivním věku a zvýšení výdajů na důchody, sociální pojištění a systémy zdravotní péče a dlouhodobé péče. Nebudou-li uvedené problémy včas řešeny, může tento potenciální vývoj vést k podstatnému zvýšení dluhového zatížení. Jak ukazuje zpráva Komise o udržitelnosti, několik členských států je vystaveno vysokému riziku z hlediska udržitelnosti a řada dalších středně vysokému riziku.

Členské státy by se měly zabývat hospodářskými důsledky stárnutí obyvatelstva v souladu se zavedenou trojrozměrnou strategií pro řešení rozpočtových dopadů stárnutí obyvatelstva. To zahrnuje vhodnou kombinaci politik pro dosažení uspokojivého tempa snižování dluhu, mimo jiné dosažením střednědobých cílů, a pro poskytnutí pobídek za účelem zvýšení míry zaměstnanosti a nabídky pracovních sil, aby se kompenzovaly dopady budoucího poklesu podílu osob v produktivním věku, jakož i reformy důchodového systému a systému zdravotní péče. Je rovněž nezbytné modernizovat systémy sociální ochrany tak, aby byly finančně životaschopné, osobám v produktivním věku poskytovaly pobídky pro aktivní účast na trhu práce a zároveň podporovaly cíle těchto systémů z hlediska dostupnosti a přiměřenosti. Zlepšeným vzájemným působením mezi systémy sociální ochrany a trhy práce lze odstranit deformace a podpořit prodlužování pracovního života s ohledem na vyšší střední délku života. Politiky na podporu zdraví, včetně preventivní zdravotní péče, by mohly napomoci zvýšit část života strávenou v dobrém zdraví, a tím podpořit udržitelnost systémů zdravotní péče.

Hlavní směr č. 2 – Zajistit hospodářskou a fiskální udržitelnost jako základ pro zvýšení zaměstnanosti

Členské státy by s ohledem na očekávané náklady v souvislosti se stárnutím populace měly

1) udržovat dostatečné tempo snižování veřejného zadlužení v zájmu posílení veřejných financí;

2) reformovat a posílit systémy důchodového zabezpečení, sociálního pojištění a zdravotní péče, aby zajistily jejich finanční životaschopnost, sociální přiměřenost a dostupnost;

3) přijmout opatření ke zvýšení účasti na trhu práce a nabídky pracovních sil, zejména v případě žen a mladých a starších pracovníků, a podporovat celoživotní přístup k práci s cílem zvýšit v ekonomice počet odpracovaných hodin.

Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat celoživotní přístup k práci“ (č. 18 a též 4, 19 a 21).

Podporovat efektivní rozdělování zdrojů zaměřené na růst a zaměstnanost

Aby mohl veřejný sektor plně přispívat k růstu a zaměstnanosti, nezbytně potřebuje kvalitně nastavený daňový a výdajový systém podporující účinné rozdělování zdrojů. Toho lze dosáhnout přesměrováním výdajů do kategorií podporujících růst,

jakými jsou výzkum a vývoj, fyzická infrastruktura, technologie šetrné k životnímu prostředí, lidský kapitál a znalosti, aniž by byly ohroženy cíle hospodářské stability a udržitelnosti. Veřejné zdroje musí být využívány co nejúčinnějším a nejúčelnějším způsobem. Členské státy mohou podpořit kontrolu kategorií výdajů prostřednictvím odpovídajících rozpočtových institucí a přiměřených fiskálních rámců, například uplatňováním výdajových pravidel a rozpočtování podle výkonnosti, které přesouvá těžiště pozornosti od výdajů ke skutečně dosaženým výsledkům, jakož i zavedením hodnotících mechanismů, jež zajistí kvalitní vypracování jednotlivých reformních opatření i celkových reformních balíčků. Klíčovými prioritami pro hospodářství Unie je zajistit, aby daňové systémy a jejich vzájemné působení se systémy dávek zvyšovaly pobídky k práci a k investicím, podporovat vyšší růst prostřednictvím vyšší zaměstnanosti a většího objemu investic a posílit účinnost a účelnost výdajů s cílem zlepšit kvalitu veřejných financí.

Hlavní směr č. 3 – Podporovat efektivní rozdělování zdrojů zaměřené na růst a zaměstnanost

Aniž jsou dotčeny hlavní směry hospodářské stability a udržitelnosti, měly by členské státy pozměnit strukturu veřejných výdajů směrem ke kategoriím podporujícím růst v souladu s Lisabonskou strategií, přizpůsobit daňové systémy v zájmu posílení růstového potenciálu, zajistit, aby byly zavedeny mechanismy pro hodnocení vztahů mezi veřejnými výdaji a dosahováním cílů politik, a zajistit celkovou soudržnost souborů reformních opatření.

Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat udržitelné využívání zdrojů a posilovat vzájemnou součinnost mezi ochranou životního prostředí a růstem“ (č. 11).

Zajistit, aby vývoj mezd přispíval k růstu a stabilitě a doplňoval strukturální reformy

Vývoj mezd může přispět ke stabilizaci makroekonomických podmínek a ke správné kombinaci politik podporujících zaměstnanost. To však vyžaduje, aby růst reálných mezd odpovídal základnímu tempu růstu produktivity ve střednědobém výhledu a aby byl v souladu s mírou rentability, jež umožňuje investice podporující produktivitu, růst kapacit a zaměstnanost. K tomu je třeba, aby dočasné faktory, jakými jsou kolísání produktivity způsobené cyklickými vlivy nebo jednorázové nárůsty celkové míry inflace, neměly za následek neudržitelnou tendenci růstu mezd a aby vývoj mezd odrážel podmínky na místním trhu práce. V zemích s klesajícími podíly na světovém trhu je nezbytné zpomalení růstu mezd spolu s reformami na zvýšení produktivity, které zajistí přizpůsobení jednotkových nákladů práce za účelem obnovení konkurenceschopnosti. Tyto aspekty je třeba zohlednit v rámci pokračujícího dialogu a výměny informací mezi měnovými a fiskálními orgány a sociálními partnery prostřednictvím makroekonomického dialogu.

Hlavní směr č. 4 – Zajistit, aby vývoj mezd přispíval k makroekonomické stabilitě a růstu, a zvýšit přizpůsobivost; k tomu by členské státy měly podporovat vhodné rámcové podmínky pro systémy mzdového vyjednávání a současně plně respektovat úlohu sociálních partnerů s cílem podpořit vývoj nominálních mezd a nákladů na pracovní sílu v souladu s cenovou stabilitou a vývojem produktivity ve střednědobém výhledu a zohlednit rozdíly mezi kvalifikacemi a podmínkami místních trhů práce.

Viz též integrovaný hlavní směr „Zajistit vývoj nákladů na pracovní sílu a metody stanovování mezd podporující zaměstnanost“ (č. 22).

Prosazovat soudržnou makroekonomickou a strukturální politiku a politiku zaměstnanosti

Úkolem zdravých makroekonomických politik je zajistit podmínky, které přispívají k tvorbě pracovních míst a k růstu. Strukturální reformy, které jsou v souladu se zdravou fiskální situací v krátkodobém a střednědobém výhledu, jsou zcela zásadní pro zvyšování produktivity a zaměstnanosti ve střednědobém výhledu, což vede k plnému využívání a posilování růstového potenciálu. Přispívají rovněž k fiskální udržitelnosti, makroekonomické stabilitě a odolnosti vůči šokům. Vhodné makroekonomické politiky jsou zároveň klíčem k tomu, aby strukturální reformy měly co největší přínos pro růst a zaměstnanost. Hlavním prvkem komplexní hospodářské strategie členských států je zajistit, aby členské státy měly ucelený soubor strukturálních politik podporujících makroekonomický rámec a naopak makroekonomické prostředí vhodné pro provádění strukturálních politik. Výsledkem tržních reforem a investic do lidského kapitálu musí být zejména zlepšení celkové přizpůsobivosti hospodářství a jejich schopnosti reagovat na změny cyklických ekonomických podmínek i na dlouhodobé tendence, jako jsou globalizace a vývoj technologií. V tomto ohledu jsou důležité reformy daňového systému a systému dávek zajišťující, aby se vyplatilo pracovat a aby byly minimalizovány faktory odrazující od účasti na trhu práce.

Hlavní směr č. 5 – Podporovat větší soudržnost mezi makroekonomickou a strukturální politikou a politikou zaměstnanosti

Členské státy by měly uskutečňovat reformy v oblasti trhu práce a trhu zboží a služeb, které současně zvyšují růstový potenciál a podporují makroekonomický rámec zvyšováním pružnosti, mobility výrobních faktorů a schopnosti přizpůsobit se vývoji trhu práce a trhu zboží a služeb v reakci na globalizaci, technologický pokrok, změny poptávky i cyklické změny. Členské státy by zejména měly: zajistit, aby daňová reforma a reforma dávek dostaly nový impuls za účelem zlepšení pobídek a dosažení toho, že práce se bude vyplácet; zvýšit přizpůsobivost trhů práce kombinující pružnost a jistotu v oblasti zaměstnanosti a prostřednictvím investic do lidského kapitálu zlepšit zaměstnatelnost.

Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat pružnost ve spojení s jistotou zaměstnání a zmírnit segmentaci trhu práce, s náležitým přihlédnutím k úloze sociálních partnerů“ (č. 21, č. 19).

Ve snaze přispět k mezinárodní ekonomické stabilitě a zajistit lepší zastoupení svých hospodářských zájmů se eurozóna musí plně podílet na mezinárodní spolupráci v oblasti měnové a hospodářské politiky. Přestože zavedení dvouletého předsednictví Euroskupiny od roku 2005 přineslo vnějšímu zastupování eurozóny větší stabilitu, její vnější zastupování je třeba dále zdokonalit v souladu se stávajícími dohodami, aby eurozóna mohla plnit vedoucí strategickou úlohu při rozvoji globálního ekonomického systému, která bude odpovídat jejímu hospodářskému významu.

A.2 ***Zajištění dynamické a dobře fungující eurozóny***

Od okamžiku vzniku eurozóny před téměř deseti lety vstoupily do eurozóny čtyři další země. Euro napomohlo ukotvit hospodářskou stabilitu v zemích eurozóny, a tím těmto zemím zajistilo příznivé podmínky pro financování a zmírnilo dopady kolísání směnných kurzů. Pomalejší růst výkonnosti v některých částech eurozóny a přetrvávající rozdíly mezi jednotlivými zeměmi eurozóny z hlediska tempa růstu a míry inflace vyvolávají otázky, zda mechanismy vnitřního přizpůsobování uvnitř eurozóny fungují správně, a naznačují, že se hospodářské politiky a správní struktury možná zatím plně nepřizpůsobily a dosud nevyužívají všech výhod měnové unie. Vzhledem k tomu, že země eurozóny již nemohou nezávisle uplatňovat měnovou politiku nebo politiku směnných kurzů, jsou další strukturální reformy klíčem ke schopnosti hladce se přizpůsobovat hospodářským otřesům a obnovit konkurenceschopnost těchto zemí, a tím zajistit udržitelný základ pro hospodářský růst.

Vzájemná provázanost a potřeba společné agendy jsou v eurozóně nejsilnější. Společná měna a společná měnová politika dodávají koordinaci zvláštní rozměr, který by mohl posílit úlohu eurozóny při dosahování růstu a vytváření pracovních míst v celé Unii.

Hlavní směr č. 6 – Přispívat k dynamickému a řádnému fungování hospodářské a měnové unie; k tomu potřebují členské státy eurozóny zajistit lepší koordinaci svých hospodářských a rozpočtových politik, a zejména

Je třeba, aby kombinace politik v eurozóně podporovala hospodářský růst a současně zabezpečovala dlouhodobou udržitelnost a stabilitu. V současné situaci je důležité, aby kombinace politik podporovala důvěru mezi spotřebiteli a investory, z čehož rovněž vyplývá, že je nutné se i nadále zaměřovat na stabilitu ve střednědobém výhledu. Rozpočtová politika musí zajistit takový stav veřejných financí, který podporuje cenovou stabilitu a který je v souladu s potřebou připravit se na dopady stárnutí obyvatelstva na jedné straně a na druhé straně umožní dosáhnout takové struktury veřejných výdajů a příjmů, která by podpořila hospodářský růst. V dubnu roku 2007 souhlasila Euroskupina s tím, že „při využití příznivých podmínek hospodářského cyklu by většina členských států eurozóny svých střednědobých cílů dosáhla v roce 2008 nebo 2009 a všechny členské státy eurozóny by si za cíl měly stanovit nejpozději rok 2010“. Vzhledem k vysokému podílu veřejného sektoru na ekonomické činnosti v eurozóně má kvalita veřejných financí významný vliv na výkon hospodářství. Je rovněž nezbytné, aby zdroje byly vynakládány účinným a účelným způsobem, s cílem posílit růstový potenciál a minimalizovat narušení trhu vyplývající z financování veřejných činností. Komplexní strukturální reformy umožní eurozóně zvyšovat její růstový potenciál a zajistit, aby silnější růst případně nevyvolal vyšší inflaci. Pro členské státy eurozóny jsou zvláště významné reformy usilující o přizpůsobivější, začleňující a integrované trhy práce, větší hospodářskou soutěž na trzích se zbožím a službami a o hlubší integraci finančních trhů, ve spojení s makroekonomickými politikami zaměřenými na růst a stabilitu, protože značným způsobem ovlivňují jejich schopnost přiměřeně se přizpůsobovat šokům.

1) věnovat zvláštní pozornost udržitelnosti svých veřejných financí v plném souladu s Paktem o stabilitě a růstu;

2) přispívat ke kombinaci politik, která podporuje hospodářské oživení a je slučitelná s cenovou stabilitou, a tím posiluje důvěru mezi podnikateli a spotřebiteli v krátkodobém výhledu, přičemž v dlouhodobém výhledu je slučitelná s udržitelným růstem;

3) prosazovat strukturální reformy, které zvýší dlouhodobý potenciální růst eurozóny a zlepší její produktivitu, konkurenceschopnost a ekonomické přizpůsobení asymetrickým šokům, a věnovat zvláštní pozornost politikám zaměstnanosti a

4) zajistit, aby vliv eurozóny na globální ekonomický systém odpovídal jejímu hospodářskému významu.

ODDÍL B

MIKROEKONOMICKÉ REFORMY SMĚŘUJÍCÍ KE ZVÝŠENÍ RŮSTOVÉHO POTENCIÁLU EVROPY

Pro zvýšení růstového potenciálu Unie a pro podporu makroekonomické stability jsou nezbytné strukturální reformy, protože zvyšují efektivitu a přizpůsobivost evropského hospodářství. K růstu produktivity přispívají hospodářská soutěž, lidský kapitál, investice a inovace. Ke zvýšení růstového potenciálu Evropy je třeba, aby byl dosažen pokrok jak ve vytváření pracovních míst, tak i v růstu produktivity. Poté, co Evropa po více než deset let zaostávala v růstu produktivity za USA, se růst produktivity v Unii od poloviny roku 2005 zrychluje, i když v mnoha odvětvích služeb se zastavil. Udržení tohoto vývojového trendu je pro Unii velkou výzvou, zejména s ohledem na její stárnoucí populaci. Odhaduje se, že samotné stárnutí populace sníží stávající míru potenciálního růstu téměř o polovinu. Pro zachování životní úrovně a její budoucí zvýšení, jakož i pro zajištění vysoké úrovně sociální ochrany, je tedy nezbytně nutné růst produktivity znovu urychlit, zajistit lépe vzdělanou, kvalifikovanou a motivovanou pracovní sílu a zvýšit počet odpracovaných hodin. Větší spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi státní správy navíc umožní soudržnější, koordinovanější a účinnější tvorbu příslušných politik.

B.1 *Znalosti a inovace — hnací síly udržitelného růstu*

Znalosti nabyté prostřednictvím investic do výzkumu a vývoje, inovací, vzdělání, kvalifikací a celoživotního učení jsou hlavní hnací silou dlouhodobého růstu. Politiky zaměřené na zvyšování investic do znalostí a na posilování inovační schopnosti hospodářství Unie jsou ústředním prvkem Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost. Proto se vnitrostátní a regionální programy pro období 2007–2013 v souladu s lisabonskými cíli ve zvýšené míře zaměřují na investice do těchto oblastí.

Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje s cílem zřídit evropský prostor znalostí

Vysoká úroveň výzkumu a vývoje představuje klíčový vstup pro inovační proces, a proto významně přispívá k naší budoucí konkurenceschopnosti. Výzkum a vývoj má na hospodářský růst vliv v mnoha ohledech: zaprvé může přispívat k vytváření nových trhů nebo výrobních postupů; zadruhé může vést k postupnému zlepšování již existujících výrobků a výrobních postupů; zatřetí zvyšuje schopnost země osvojovat si nové technologie; a začtvrté prosazuje inovační potenciál. Při dosahování udržitelného růstu hrají významnou úlohu environmentální technologie a ekologické inovace.

Unie v současné době věnuje na výzkum a vývoj přibližně 1,85 % svého HDP (v jednotlivých členských státech je to však v rozmezí od necelých 0,5 % do téměř 4 % HDP). Výdaje na výzkum a vývoj vyjádřené v poměru k HDP od roku 2000 mírně klesají. Navíc jen zhruba 55 % výdajů na výzkum financuje v Unii podnikatelský sektor. Nízké úrovně soukromých investic do výzkumu a vývoje jsou jednou z nejdůležitějších příčin odstupu mezi Unií a USA v oblasti inovací. Je proto třeba postupovat rychleji ve vytváření Evropského výzkumného prostoru, včetně plnění společného cíle Unie, kterým je zvýšení investic do výzkumu na 3 % HDP do roku 2010. Členské státy se vyzývají, aby podaly zprávy o svých výdajových cílech v oblasti výzkumu a vývoje a o opatřeních k jejich dosažení v rámci svých národních programů reforem a výročních zprávách o provádění a aby se přitom zaměřily zejména na začlenění evropského rozměru do svých vnitrostátních politik týkajících se výzkumu a vývoje. Nejdůležitější výzvou je zavést rámcové podmínky, nástroje a pobídky pro to, aby podniky do výzkumu více investovaly.

Veřejné výdaje na výzkum musí být vynakládány efektivněji a musí se zlepšit spojení mezi veřejným výzkumem a soukromým sektorem. Je třeba posílit střediska a sítě excelence, koordinovaně rozvíjet moderní výzkumnou infrastrukturu a obecně lépe využívat mechanismy veřejné podpory, aby se podpořily inovace ze strany soukromého sektoru, a rovněž je třeba zajistit lepší pákový efekt veřejných investic a moderní řízení výzkumných institucí a vysokých škol. Dále je důležité zajistit, aby podniky působily v konkurenčním prostředí, protože hospodářská soutěž je důležitým motivačním faktorem pro soukromé investice do inovací. V neposlední řadě je nutné vynaložit značné úsilí ke zvýšení počtu a kvality výzkumných pracovníků aktivně působících v Evropě, což zejména znamená zvýšit zájem o studium vědeckých, technických a inženýrských oborů, podporovat profesní rozvoj a omezit překážky bránící mezinárodní, evropské i meziodvětvové mobilitě výzkumných pracovníků, včetně překážek bránících zaměstnávání a znovuzačleňování špičkových pracovníků působících v zahraničí, zahraničních výzkumných pracovníků a studentů. Evropský rozměr výzkumu a vývoje by měl být posílen, pokud jde o společné financování, zajištění klíčového počtu výzkumných pracovníků a optimální množství výzkumných infrastruktur na úrovni Unie v prioritních oblastech vyžadujících velký objem finančních prostředků, a dále prostřednictvím snížení překážek bránících mobilitě výzkumných pracovníků, vysokoškolských pedagogů a studentů. K posílení schopnosti vytvářet a přijímat nové znalosti je nutné vynaložit větší úsilí na zlepšení a udržení kvality vzdělávání, zejména vysokoškolského.

Hlavní směr č. 7 – Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje, zejména ze strany soukromého sektoru; k tomu se potvrzuje celkový cíl 3 % HDP pro rok 2010 s vhodným rozdělením mezi soukromé a veřejné investice; členské státy stanoví konkrétní úrovně pro jednotlivá mezidobí. Členské státy by rovněž měly dále rozvíjet kombinovaná opatření vhodná pro podporu výzkumu a vývoje, zejména výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru, pomocí

1) zlepšení rámcových podmínek a zajištění dostatečně konkurenčního a atraktivního prostředí pro fungování společností;

2) účelnějších a účinnějších veřejných výdajů na výzkum a vývoj a rozvoje partnerství veřejného a soukromého sektoru;

3) rozvíjení a dalšího posilování – a případně dalšího vytváření – středisek excelence vzdělávacích a výzkumných institucí v členských státech a zlepšování spolupráce a převodů technologií mezi veřejnými výzkumnými instituty a soukromými podniky;

4) rozvíjení a lepšího využívání pobídek s cílem povzbudit a podpořit soukromý výzkum a vývoj;

5) modernizace řízení výzkumných institucí a vysokých škol;

6) zajištění dostatečné nabídky kvalifikovaných výzkumných pracovníků tím, že se zvýší zájem studentů o vědecké, technické a inženýrské obory a zlepší se profesní rozvoj a podpora evropské, mezinárodní i meziodvětvové mobility výzkumných a vývojových pracovníků.

Podporovat inovace

Dynamika evropského hospodářství je závislá na jeho schopnosti tvořit a inovovat. Pro inovace je třeba vytvořit rámcové hospodářské podmínky. Tím se rozumějí dobře fungující finanční trhy a trhy zboží a služeb, jakož i účinné a dostupné prostředky k vymáhání práv duševního vlastnictví. Inovace jsou na trh často zaváděny novými podniky, pro které může být velkým problémem získání finančních prostředků. Inovační aktivity by tedy měly posíleny prostřednictvím opatření na podporu zakládání a růstu inovačních podniků, včetně lepší dostupnosti finančních prostředků. Šíření technologií a politiky zaměřené na lepší integraci národních inovačních a vzdělávacích systémů je možné podporovat rozvojem inovačních středisek a sítí a též inovačními podpůrnými službami zaměřenými na malé a střední podniky. Pro zaostávající země a regiony je obzvláště přínosné předávání znalostí prostřednictvím mobility výzkumných pracovníků, přímých zahraničních investic nebo prostřednictvím dovozu technologie. Rovněž je velmi důležité, aby se posílila další integrace znalostního trojúhelníku, tedy výzkumu a vývoje, vzdělání a inovací. K nezbytným předpokladům excelence a inovací patří zejména vysoká kvalita vzdělávacích systémů a systémů odborné přípravy.

Obecná inovační strategie Unie se proto zaměřuje na práva duševního vlastnictví, standardizaci, využívání veřejných zakázek ke stimulaci inovací, společné technologické iniciativy, posílení inovací na předních trzích, spolupráci mezi institucemi poskytujícími vysokoškolské vzdělávání, výzkumnými institucemi a podniky, včetně inovací typu „open source“, podporu inovací v regionech, inovace ve službách a jiné než technologické inovace a zlepšování přístupu podniků k financování, zejména k rizikovému kapitálu.

Je nezbytné, aby Unie nalezla řešení pro systém řešení sporů týkajících se patentů a pro patent Společenství.

Hlavní směr č. 8 – Usnadnit inovace ve všech podobách; k tomu by se členské státy měly zaměřit na

1) zlepšení podpůrných služeb v oblasti inovací, zejména pro šíření a transfer technologií;

2) vytváření a rozvoj inovačních středisek, sítí a inkubátorů sdružujících vysoké školy, výzkumné instituce a podniky, rovněž na regionální a místní úrovni, pomáhající překlenout technologické rozdíly mezi regiony;

3) podporu přeshraničního šíření znalostí, včetně přímých zahraničních investic;

4) podporu zadávání veřejných zakázek v oblasti inovačních produktů a služeb;

5) lepší dostupnost domácího a mezinárodního financování;

6) účinné a dostupné prostředky k vymáhání práv duševního vlastnictví.

Šíření informačních a komunikačních technologií (IKT) v souladu s cíli a opatřeními iniciativy i2010 představuje rovněž významný způsob, jak zlepšit produktivitu a následně i hospodářský růst. Až dosud nebyla Unie schopna přínosu IKT plně využít, a to zejména v důsledku stále nedostatečných investic do IKT, organizačních inovací a schopností ovládat nástroje IKT. Širší a efektivnější využívání IKT a zajištění bezproblémově fungujícího jednotného trhu v oblasti služeb elektronických komunikací posílí budoucí konkurenceschopnost evropských podniků. Je proto rovněž nezbytné zmírnit fragmentaci elektronického vnitřního trhu a zabránit jí tím, že se zavedou elektronické služby, jež budou interoperabilní i přes hranice členských států a ve všech segmentech. Jako základ pro interoperabilitu a inovace jsou užitečné otevřené standardy IKT. Zajistit je třeba i zabezpečení sítí, bezpečnost a ochranu údajů i celkovou konvergenci. Členské státy by měly podporovat zřizování širokopásmových sítí, a to i v nedostatečně pokrytých regionech, aby se rozvíjela znalostní ekonomika a snížily rozdíly mezi regiony z hlediska hospodářského, sociálního a kulturního vývoje, a dále by měly zřizováním vysokorychlostních širokopásmových sítí posilovat růst a inovace v nových službách.

Hlavní směr č. 9 – Usnadnit rozšiřování a efektivní využívání IKT a vybudovat všem přístupnou informační společnost; k tomu by členské státy měly

1) podporovat obecné využívání IKT ve veřejných službách, malých a středních podnicích a v domácnostech;

2) nastavit nezbytný rámec pro související změny v organizaci práce v hospodářství;

3) prosazovat silné zastoupení evropského průmyslu v klíčových segmentech IKT;

4) podporovat vývoj silných odvětví IKT a odvětví tvorby obsahů, jakož i fungujících trhů;

5) v zájmu vytvoření informačního prostoru bez hranic zajistit bezpečnost sítí a informací i jejich konvergenci a interoperabilitu;

6) v zájmu rozvoje znalostní ekonomiky podpořit zřizování širokopásmových sítí, včetně sítí pro nedostatečně pokryté regiony. Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat pružnost ve spojení s jistotou zaměstnání a zmírnit segmentaci trhu práce, s náležitým přihlédnutím k úloze sociálních partnerů“ (č. 21).

Posílit konkurenční výhody evropské průmyslové základny

Silná průmyslová základna má pro hospodářství Unie zásadní význam. Konkurenceschopnost Unie závisí na schopnosti ekonomiky přesměrovat hospodářské činnosti do odvětví s vyšší produktivitou. Přístup, v němž jsou veřejné politiky příznivé pro inovace a zaměstnanost a regionální a další politiky jsou správně integrovány, přispívá k rozvoji průmyslové základny Unie. Aby Evropa posílila a udržela své vedoucí postavení v oblasti ekonomiky a technologií, musí zvýšit svou schopnost vyvíjet a uvádět na trh nové technologie, včetně IKT a environmentálních technologií. Tam, kde z důvodů rozsahu nebo působnosti nemohou jednotlivé členské státy samotné úspěšně čelit selháním trhu, je třeba analyzovat a využít synergické účinky vyplývající ze společného řešení otázek v oblasti výzkumu, regulace a financování na evropské úrovni. Unie dosud nedokázala plně využít svůj technologický potenciál. Evropská průmyslová politika by se proto měla zasadit o vytvoření rovných podmínek pro podniky na základě spravedlivé hospodářské soutěže. Tam, kde jsou přínosy pro společnost větší než přínosy pro soukromý sektor, napomůže k využívání tohoto technologického potenciálu společné používání evropských špičkových znalostí, rozvoj partnerství veřejného a soukromého sektoru a spolupráce mezi členskými státy.

Hlavní směr č. 10 – Posílit konkurenční výhody průmyslové základny; k tomu potřebuje Evropa na celém svém území solidní průmyslovou síť. Nezbytné prosazování moderní a aktivní průmyslové politiky znamená posilování konkurenčních výhod průmyslové základny, včetně přispívání k rámcovým podmínkám atraktivním pro výrobu i pro služby, přičemž se zajistí, aby se opatření na vnitrostátní, nadnárodní a evropské úrovni vzájemně doplňovala. Členské státy by měly

1) začít tím, že v klíčových průmyslových odvětvích stanoví faktory přidané hodnoty a konkurenceschopnosti a že budou řešit úkoly, které před ně staví globalizace;

2) zaměřit své úsilí na vývoj nových technologií a trhů.

a) Z toho vyplývá zejména závazek podporovat nové technologické iniciativy založené na partnerství veřejného a soukromého sektoru a na spolupráci mezi členskými státy, což pomůže vyřešit skutečná selhání trhu.

b) To rovněž předpokládá vytváření a rozvoj sítí regionálních a místních seskupení v celé Unii s větším zapojením malých a středních podniků.

Viz též integrovaný hlavní směr „Zlepšit přizpůsobování se potřebám trhu práce“ (č. 20).

Podporovat udržitelné využívání zdrojů

Dlouhodobý úspěch Unie závisí rovněž na zvládnutí celé řady úkolů týkajících se zdrojů a životního prostředí, které by se v případě, že by se neřešily nebo řešily způsobem nákladově neefektivním, staly brzdou budoucího růstu. Nedávný vývoj zdůraznil naléhavost otázky efektivního využívání energií a snížení závislosti evropského hospodářství na kolísání cen ropy. Je zapotřebí zaujmout integrovaný přístup k politice

v oblasti klimatu a energetiky, aby se zvýšila bezpečnost dodávek, zajistila konkurenceschopnost hospodářství Unie a dostupnost cenově přijatelné energie a zároveň se přispělo k boji proti změně klimatu. Členské státy a Společenství musí do roku 2020 přispět k dosažení cílů Unie, kterými jsou snížení emisí skleníkových plynů minimálně o 20 %, nejméně 20 % podíl obnovitelných zdrojů energie a zlepšení energetické účinnosti nejméně o 20 %, jakož i k přípravě na 30 % snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 jako příspěvek Unie k celosvětové a komplexní dohodě pro období po roce 2012, pokud se další rozvinuté země zaváží ke srovnatelným snížením emisí a hospodářsky vyspělejší země k tomu, že přispějí odpovídajícím způsobem. Politiky je třeba koncipovat tak, aby zajistily, že těchto cílů bude dosaženo hospodářsky nejefektivnějším způsobem a při co nejnižších nákladech. Klíčovým problémem bude zajistit, aby se přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku uskutečnil způsobem, jenž je v souladu s konkurenceschopností Unie, podporuje zdravé a udržitelné řízení veřejných financí a přispívá k širším cílům růstu v souladu s Lisabonskou strategií pro růst a zaměstnanost. Je nanejvýš důležité, aby členské státy pokračovaly v boji proti změně klimatu v zájmu dosažení toho, že celosvětová teplota nevzroste o více než 2 °C oproti úrovním před průmyslovou revolucí, jakož i v hospodárném uskutečňování cílů Kjótského protokolu. Členské státy by měly do roku 2010 zastavit snižování biologické rozmanitosti a zachovat ekosystémové služby, zejména začleněním tohoto požadavku do jiných politik, s ohledem na význam biologické rozmanitosti pro některá hospodářská odvětví.

Zásadní význam má i rozvoj účinné a udržitelné dopravní politiky, a to mimo jiné i tím, že bude umožněna účinná internalizace externích nákladů. V této souvislosti má klíčovou roli využívání tržních nástrojů tak, aby ceny lépe odrážely škody na životním prostředí a společenské náklady; rovněž je důležité, aby se vhodné cenové signály mohly plně projevit. Mělo by také dojít k posílení systému Unie pro obchodování s emisemi. Podporou rozvoje a využíváním technologií šetrných k životnímu prostředí a ekologických inovací, zahrnutím ekologických aspektů do veřejných zakázek, braním zvláštního ohledu na malé a střední podniky, odstraněním podpor škodících životnímu prostředí a dalšími nástroji dané politiky, včetně zdanění, subvencí a poplatků souvisejících s životním prostředím, lze zlepšit inovační výkonnost a více přispívat k udržitelnému rozvoji. Společnosti v Unii patří například mezi světové špičky ve vývoji nových technologií v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Zejména v souvislosti s přetrvávající tendencí ke zvyšování cen energií a s rostoucím nebezpečím klimatických změn je důležité prosazovat efektivnější využívání energií, které bude přínosné jak pro růst, tak pro udržitelný rozvoj.

Hlavní směr č. 11 – Podporovat udržitelné využívání zdrojů a posilovat vzájemnou součinnost mezi ochranou životního prostředí a růstem; k tomu by členské státy měly

1) stanovit jako prioritu efektivní využívání energií a kogenerační výrobu energie, rozvoj udržitelných a obnovitelných druhů energie a rychlé zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí a ekologicky účinných technologií a) na jedné straně v rámci vnitřního trhu, zejména v dopravě a v energetice, mj. pro snížení závislosti evropského hospodářství na kolísání cen ropy, b) na straně druhé ve vztahu ke zbytku světa, jako sektor se značným exportním potenciálem;

2) podporovat rozvoj nástrojů pro internalizaci externích environmentálních nákladů a oddělení hospodářského růstu od poškozování životního prostředí. Zavádění těchto priorit by mělo být v souladu s platnými právními předpisy Společenství a s opatřeními a nástroji navrženými v plánu opatření pro oblast environmentálních technologií (ETAP), mimo jiné prostřednictvím a) využívání tržních nástrojů, b) rizikových fondů a financování výzkumu a vývoje, c) podpory udržitelných modelů výroby a spotřeby, včetně zahrnutí ekologických aspektů do veřejných zakázek, d) zvláštního ohledu na malé a střední podniky a e) reformy podpor, které mají značně negativní vliv na životní prostředí a jsou neslučitelné s udržitelným rozvojem, za účelem jejich postupného odstranění;

3) usilovat o splnění cíle zastavit do roku 2010 snižování biologické rozmanitosti, zejména začleněním tohoto požadavku do jiných politik, s ohledem na význam biodiverzity pro některá hospodářská odvětví;

4) pokračovat v boji proti změně klimatu a přitom úsporným způsobem plnit kjótské cíle, zejména pokud jde o malé a střední podniky.

Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat efektivní rozdělování zdrojů zaměřené na růst a zaměstnanost“ (č. 3).

B.2 *Zvýšení přitažlivosti Evropy pro investory i pracovníky*

Přitažlivost Evropské unie pro investice závisí mimo jiné na velikosti a otevřenosti jejích trhů, na jejím právním prostředí, na kvalitě její pracovní síly a kvalitě její infrastruktury.

Rozšířit a prohloubit vnitřní trh

Zatímco vnitřní trh zboží je poměrně dobře integrován, zůstávají trhy služeb právně i fakticky dosti roztříštěné. Úplné a včasné provedení směrnice o službách bude významným krokem směrem k plné funkčnosti vnitřního trhu služeb. Odstranění veškerých překážek, mimo jiné i snížením administrativní zátěže, která brání přeshraničním aktivitám, pomůže využít plného potenciálu sektoru služeb v Evropě. Důležité je také zlepšit daňové prostředí. Fungování jednotného trhu je možno zlepšit nepřetržitým úsilím o řešení daňových podvodů a odstranění škodlivé daňové soutěže a zesílenou spoluprací v oblasti zdanění mezi členskými státy a případně na evropské úrovni, při respektování pravomocí členských států. Činnost v této oblasti bude pokračovat, včetně řešení překážek vnitřního trhu. Rovněž úplná integrace finančních trhů prováděním strategie uvedené v bílé knize o finančních službách 2005–2010 by zvýšila produkci a zaměstnanost tím, že by umožnila účinnější alokaci kapitálu a vytvořila lepší podmínky pro financování podnikatelské činnosti.

Členské státy dosáhly pokroku v provádění směrnic o vnitřním trhu. Prioritou by však mělo i nadále zůstat další zlepšení v této oblasti, aby bylo možné využít přínosy jednotného evropského trhu. Tyto směrnice se navíc často neprovádějí nebo neuplatňují správně, což dokazuje vysoký počet řízení zahájených Komisí ve věci porušení předpisů. Členské státy by si měly vzájemně vyměňovat osvědčené postupy a spolupracovat s Komisí s cílem zabezpečit, aby jejich občané a podnikatelské subjekty mohli plně využívat výhod plynoucích z právních předpisů v oblasti vnitřního trhu. Značný prostor pro další zdokonalení je například v oblasti postupů při zadávání veřejných zakázek. Takové zdokonalení by se odrazilo ve vyšším podílu veřejně vyhlašovaného zadávání zakázek. Kromě toho by otevřenější zadávání veřejných zakázek vedlo k významným rozpočtovým úsporám pro členské státy.

Hlavní směr č. 12 – Rozšiřovat a prohlubovat vnitřní trh; k tomu by členské státy měly

1) urychlit provádění směrnic týkajících se vnitřního trhu;

2) přiznat prioritu přísnějšímu a lepšímu prosazování právních předpisů v oblasti vnitřního trhu;

3) odstranit zbývající překážky bránící přeshraničním aktivitám;

4) účinně uplatňovat pravidla Unie týkající se veřejných zakázek;

5) podporovat plně funkční vnitřní trh služeb při zachování evropského sociálního modelu;

6) urychlit integraci finančních trhů soustavným a konzistentním prováděním a prosazováním akčního plánu pro finanční služby.

Viz též integrovaný hlavní směr „Zlepšit přizpůsobování se potřebám trhu práce“ (č. 20).

Zajistit otevřené a konkurenceschopné trhy uvnitř i vně Evropy

Unie má eminentní zájem na vytvoření otevřeného celosvětového obchodního systému. Otevřenost našeho hospodářství, které je předním světovým obchodníkem a investorem, přináší nižší náklady na vstupy pro průmysl, nižší ceny pro spotřebitele, stimuly k hospodářské soutěži pro podniky a nové investice. Současně je důležité, aby Unie využila svého vlivu při mezinárodních vyjednáváních a prosazovala otevírání trhů, jež by mělo vést ke vzájemným výhodám. Proto je Unie odhodlána dále odstraňovat překážky, které brání obchodu a investicím, a přitom bude bojovat proti nekalým praktikám v obchodu a investicích a proti narušování hospodářské soutěže. Důležité je také spolupracovat s našimi klíčovými obchodními partnery za účelem vytvoření společného prostoru, v němž budou existovat vzájemně slučitelné právní předpisy a normy; do této oblasti patří i spolupráce na mezinárodní úrovni, která bude zaměřena na posilování účinnosti a stability mezinárodních finančních trhů.

Politika hospodářské soutěže hraje klíčovou úlohu při zabezpečování stejných podmínek pro firmy v Unii. Může být rovněž užitečné zaměřit se na širší regulační rámec na trzích, aby byly prosazovány podmínky, které podnikům umožní efektivní hospodářskou soutěž, zejména s ohledem na vnější aspekt konkurenceschopnosti v průběhu vývoje a provádění našich vlastních vnitřních politik. Dalšího otevření evropských trhů hospodářské soutěži lze dosáhnout snížením celkové úrovně zbývajících druhů státní podpory. Tento vývoj musí být doprovázen přesunem zbývajících druhů státní podpory ve prospěch některých horizontálních cílů. Přezkum pravidel státní podpory toto usnadnil.

Zvlášť účinným nástrojem na podporu hospodářské soutěže jsou strukturální reformy, které ulehčují vstup na trh. Tyto reformy budou obzvláště důležité na trzích, které nebyly hospodářské soutěži dříve vystaveny, neboť na nich docházelo k protisoutěžnímu jednání, existovaly tam monopoly, nadměrná regulace (rozvoji účinného konkurenčního prostředí mohou bránit např. povolení, licence, minimální kapitálové požadavky, právní překážky, otevírací doby obchodů, regulované ceny atd.), nebo opatření na ochranu obchodu.

Provádění již dohodnutých opatření týkajících se otevření síťových odvětví hospodářské soutěži (v oblastech elektřiny a plynu, dopravy, telekomunikací a poštovních služeb) by navíc mělo pomoci celkově snížit ceny, zajistit větší nabídku a zároveň zabezpečit dodávky služeb obecného hospodářského zájmu pro všechny občany. Orgány pro hospodářskou soutěž a regulaci by měly zajistit hospodářskou soutěž na liberalizovaných trzích. Rovněž musí být zaručeny uspokojivé dodávky kvalitních služeb obecného hospodářského zájmu za dostupné ceny.

Silní spotřebitelé, kteří mohou činit informovaná rozhodnutí, rychleji odmění efektivní subjekty na trhu. Je třeba dále pracovat na lepším prosazování spotřebitelské legislativy, která zajišťuje dobré postavení spotřebitelů a zároveň otevírá vnitřní trh na maloobchodní úrovni silnější konkurenci.

Vnější otevřenost pro obchodování a investice v podobě zvyšování vývozů a dovozů představuje důležitý podnět pro růst a zaměstnanost a může posílit strukturální reformy. Otevřený a silný systém pravidel světového obchodu je pro evropské hospodářství zásadně důležitý. Na základě úspěšného dosažení ambiciózní a vyvážené dohody v rámci dohánského kola jednání i vypracování dalších dvoustranných a regionálních dohod o volném obchodu by se měly trhy dále otevřít obchodu a investicím, což přispívá ke zvýšení potenciálního růstu. Unie je připravena napomáhat svým partnerům v oblasti obchodu a investic při podpoře celosvětových norem, a zejména při podpoře budování kapacit v rozvojových zemích.

Hlavní směr č. 13 – Zajistit otevřené a konkurenceschopné trhy uvnitř i vně Evropy a využívat výhod globalizace; k tomu by členské státy měly přijmout tyto priority:

1) odstranění regulačních, obchodních a jiných překážek, které nepřiměřeně brání hospodářské soutěži;

2) účinnější prosazování politiky hospodářské soutěže;

3) selektivní monitorování trhů a pravidel prováděné orgány pro hospodářskou soutěž a regulaci za účelem identifikace a odstranění překážek bránících hospodářské soutěži a vstupu na trh;

4) snížení státní podpory narušující hospodářskou soutěž;

5) v souladu s rámcem Společenství přesun státní podpory ve prospěch podpory některých horizontálních cílů, jako jsou výzkum, inovace a optimalizace lidského kapitálu, a pro jasně zjištěná selhání trhu;

6) podpora vnější otevřenosti, rovněž v mnohostranném rámci;

7) úplné provádění dohodnutých opatření s cílem otevřít síťová odvětví konkurenci v zájmu zajištění účinné hospodářské soutěže v rámci široce integrovaných evropských trhů. Důležitou úlohu v konkurenceschopné a dynamické ekonomice hraje rovněž dodávání efektivních služeb hospodářského ekonomického zájmu za dostupné ceny.

Zlepšit právní úpravu na evropské a vnitrostátní úrovni

Regulace trhu je nezbytná pro vytvoření prostředí umožňujícího provádění obchodních transakcí za konkurenceschopné ceny. Pomáhá rovněž při nápravě selhání trhu nebo při ochraně účastníků trhu. Kumulativní dopad legislativy a regulace však může způsobit značné ekonomické náklady. Proto je důležité, aby byla legislativa dobře připravená a přiměřená a aby byla pravidelně přezkoumávána. Kvalita evropského a vnitrostátního regulačního prostředí je věcí společného zájmu a sdílenou odpovědností jak na úrovni Unie, tak na úrovni členských států.

Kultura zlepšování právní úpravy se v Unii začíná zakořeňovat. V rámci přístupu Komise ke zlepšování právní úpravy jsou pečlivě posuzovány hospodářské, sociální i environmentální dopady nových nebo revidovaných předpisů s cílem identifikovat případné kompromisy a synergické působení mezi různými cíli politik. U stávajících předpisů se kromě toho zkoumá, zda by je bylo možné zjednodušit, posuzuje se administrativní zátěž, kterou představují, a hodnotí se jejich dopad na konkurenceschopnost. V neposlední řadě Komise přijala společný přístup k měření administrativních nákladů nových i stávajících právních předpisů Unie a byl vytyčen ambiciózní cíl dosáhnout do roku 2012 snížení zátěže vyplývající z právních předpisů Unie a jejich provádění ve vnitrostátním právu o 25 %.

Členské státy by si měly stanovit obdobně ambiciózní cíle pro snižování zátěže v oblastech své působnosti. Ve snaze o snížení administrativní zátěže je třeba aktivně prosazovat elektronické veřejné služby a používání dalších nástrojů IKT v členských státech. Členské státy by měly přijmout komplexní a konkrétní strategie pro zlepšování právní úpravy, včetně vhodných institucionálních struktur, kontrolních nástrojů a zdrojů, a zapojit do procesu důležité zúčastněné subjekty. Rovněž by měly systematicky posuzovat náklady a přínosy legislativních podnětů a revizí. Měly by zlepšit kvalitu právní úpravy při zachování jejích cílů a stávající právní předpisy zjednodušit. Také by měly obsáhle konzultovat otázky nákladů a přínosů svých regulačních iniciativ, zejména pokud znamenají kompromisy mezi různými politickými cíli. Členské státy by rovněž měly zajistit plné zvážení vhodných alternativních řešení k právní úpravě. To je obzvláště důležité pro malé a střední podniky, které obvykle mají omezené prostředky na řešení normativních požadavků uložených právními předpisy Společenství i vnitrostátními právními předpisy. Proto je zejména třeba zvážit, zda by malé a střední podniky mohly být zcela nebo částečně osvobozeny od správních požadavků.

Hlavní směr č. 14 – Vytvořit podnikatelské prostředí s větší konkurencí a podporovat soukromé iniciativy prostřednictvím zlepšování právní úpravy; k tomu by členské státy měly

1) snížit administrativní zátěž ukládanou podnikům, zejména malým, středním a začínajícím podnikům;

2) zlepšovat kvalitu stávajících i nových předpisů a zároveň zachovávat jejich cíle prostřednictvím systematického a důkladného posuzování jejich hospodářských, sociálních (včetně zdravotních) a environmentálních dopadů při zohlednění pokroku v měření administrativní zátěže spojené s právní úpravou, jakož i dopad na konkurenceschopnost, včetně otázek prosazování;

3) podporovat podniky při rozvíjení jejich firemní společenské odpovědnosti.

Evropa musí účinněji napomáhat rozvoji podnikatelského ducha a potřebuje více podniků, které budou ochotny zabývat se tvůrčími a inovačními projekty. Politiky by měly vytvořit rámec pro inovativní malé a střední podniky, jež mají potenciál pro vysokou přidanou hodnotu a vysoký růst. Měla by být podporována výuka v oblasti podnikání ve všech formách vzdělávání a odborné přípravy a měla by být zajištěna odpovídající kvalifikace. Rozměr podnikání by měl být začleněn do celoživotního vzdělávacího procesu už od školních začátků. Měla by být podporována spolupráce s podniky. Zakládání a růst podniků je možné podporovat zlepšením podmínek pro přístup k financování, účinnějšími službami finančního zprostředkovatelství nebo posílením ekonomických iniciativ. To může být spojeno s úpravou daňových systémů tak, aby odměňovaly úspěch, se snižováním vedlejších nákladů na pracovní sílu nebo omezováním administrativní zátěže pro začínající podniky, zejména poskytováním příslušných služeb pro podporu podnikání (zvláště pro mladé podnikatele) a zřizováním jednotných kontaktních míst. Zvláštní důraz by měl být kladen na usnadnění převodu vlastnických práv, mimo jiné i u rodinných podniků, a zlepšování revitalizačních a restrukturalizačních postupů, zejména prostřednictvím účinnější úpravy úpadkového práva. Členské státy by měly rovněž podporovat šíření IKT mezi malými a středními podniky, aby se za přispění správních postupů on-line zvýšila produktivita a posílil vývoz. Náležitou pozornost je třeba věnovat zvláštním překážkám, s nimiž se setkávají podnikatelky, a také stanovení a rozvíjení podpory, jež by pomohla počet podnikatelek zvýšit. Návrhy, které budou součástí nového „zákona o malých podnicích“ pro Unii a které předloží Komise, by měly být koncipovány tak, aby přispěly k využití potenciálu malých a středních podniků, pokud jde o růst a zaměstnanost.

Hlavní směr č. 15 – Podporovat podnikatelskou kulturu a vytvořit prostředí podporující malé a střední podniky; k tomu by členské státy měly

1) zlepšit dostupnost finančních prostředků s cílem podpořit vznik a růst těchto podniků, zejména dostupnost mikroúvěrů a jiných forem rizikového kapitálu;

2) posílit ekonomické pobídky, včetně zjednodušení daňových systémů a omezení vedlejších nákladů na pracovní sílu;

3) posílit inovační potenciál malých a středních podniků;

4) poskytovat relevantní podpůrné služby, jako je vytváření jednotných kontaktních míst a podpora národních podpůrných sítí pro podniky, s cílem podpořit vznik a růst těchto podniků v souladu s chartou pro malé podniky. Dále by členské státy měly podporovat vzdělávání a odbornou přípravu pro malé a střední podnikání. Členské státy by rovněž měly usnadnit převod vlastnických práv, modernizovat případně úpadkové právo a zdokonalit revitalizační a restrukturalizační postupy.

Viz též integrované hlavní směry „Podporovat efektivní rozdělování zdrojů zaměřené na růst a zaměstnanost“ (č. 3) a „Usnadnit inovace ve všech podobách“ (č. 8, č. 23 a č. 24).

Rozšířit a zlepšit evropskou infrastrukturu

Moderní infrastruktura (doprava, energetika, digitální komunikace) představuje důležitý faktor ovlivňující atraktivitu jednotlivých míst. Usnadňuje mobilitu osob, zboží a služeb po celé Unii. Vzájemně propojené a interoperabilní transevropské sítě pomáhají snižováním nákladů na dopravu a komunikaci a rozšiřováním trhů rozvíjet a posilovat mezinárodní obchod a zásadně podporují dynamiku vnitřního trhu. Probíhající liberalizace evropských síťových odvětví navíc povzbuzuje hospodářskou soutěž a zvyšuje efektivitu v těchto odvětvích.

Pokud jde o budoucí investice do evropské infrastruktury, za prioritu by měla být považována realizace 30 prioritních dopravních projektů určených v rámci hlavních směrů pro transevropskou dopravní síť (TEN) Evropským parlamentem a Radou a také dokončení přeshraničních projektů rychlého startu („quick-start“) v oblastech dopravy, obnovitelné energie, širokopásmové komunikace a výzkumu, které byly dohodnuty v rámci evropské iniciativy pro růst, a provádění dalších dopravních projektů podporovaných Fondem soudržnosti. Rovněž je třeba řešit nedostatky v infrastruktuře v některých zemích. Vhodné systémy stanovování cen za používání infrastruktury mohou přispět k efektivnímu využívání infrastruktury a k vývoji udržitelné rovnováhy mezi jednotlivými způsoby dopravy.

Hlavní směr č. 16 – Rozšiřovat, zlepšovat a propojovat evropskou infrastrukturu a dokončit prioritní přeshraniční projekty se zvláštním zaměřením na dosažení vyšší integrace národních trhů v rámci rozšířené Unie; k tomu by členské státy měly

1. rozvíjet vhodné podmínky pro úsporné infrastruktury v oblasti dopravy, energetiky a IKT – přednostně infrastruktury zahrnuté v sítích TEN – doplňováním mechanismů Společenství, zejména v přeshraničních úsecích nebo okrajových regionech, protože se jedná o hlavní podmínku úspěšného otevření síťových odvětví hospodářské soutěži;

2. zvážit vytvoření partnerství veřejného a soukromého sektoru;

3. zvážit otázku vhodného systému stanovování cen za používání infrastruktury s cílem zajistit efektivní využívání infrastruktury a zavedení udržitelné rovnováhy mezi jednotlivými způsoby dopravy, která zdůrazní posun v technologiích a inovace a náležitě zohlední environmentální náklady a dopad na růst.

Viz též integrovaný hlavní směr „Usnadnit rozšiřování a efektivní využívání IKT a vybudovat všem přístupnou informační společnost“ (č. 9).

V Bruselu dne 14. května 2008.

Za Radu

předseda

A. BAJUK